

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

CENA PRENUMERATY: Miesięcznie z przesyłką pocztową miejsc 2 zł 25 gr. Cena półrocznego numeru 10 groszy. Konto czekowe w Poczcie Kasie Oszczędnościowej Nr. 61206.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Częstochowa, ul. P. Marji 52. Tel. 2245. Skrz. p. 45.
Redaktor lub jego zastępca przyjmują ogłoszenie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10-3 po poł. Rekopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

CENY OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetryowy przed tekstem 50 gr. W tekście wiersza napisowy 25 gr., każdy dalszy wyraz po 15 gr. Najniższe ogł. drobne zł. 150. Ogłoszenia zamiejscowe i matrymonialne 50 proc. drożej. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. W numerach świątecznych i niedzielnych ceny o 25 proc. droższe. Ogłoszenia skłonne, fantazyjne, cyfrowe i bilansowe o 50 proc. droższe.

Mniejszość polska w Czechosłowacji

a współpraca polsko-czeska

Sprawa wzajemnych stosunków między Polską a Czechosłowacją zyskuje w dobie obecnej coraz bardziej na aktualności. Dużo mówi i pisze się stale o potrzebie zbliżenia obu słowiańskich narodów, a to tem więcej, że obecna sytuacja polityczna oraz świadomość wspólnego groźącego nam niebezpieczeństwa ze strony zaboru chiwego sąsiada zmusza nas do wzajemnego poznania się. Widzimy, że w łonie obydwojch społeczeństw sama sprawa zbliżenia nie napotykałaby naogół na zasadnicze sprzeczności. Niespożyta zasługa na tem polu posiadają bezspornie kluby polsko-czeskie, które intensywnie i niezmiernie pracują nad zacieśnieniem węzłów przyjaźni obu bratnich narodów. Pomimo tego jednak jest rzeczą pożałowania godną, że w czasie kiedy tyle pracy wkłada się w wielkie dzieło zbliżenia polsko - czeskiego, pewne sfery i czynniki czeskie starają się systematycznie akcji tej przeszkadzać i wprowadzać w nią fermenty. Że tak w rzeczywistości jest, zauważyć to można w stosunkach polsko - czeskich na Śląsku Czeskim. Jednym z najważniejszych problemów, który nasuwa się automatycznie przy zrealizowaniu idei zbliżenia — to kwestia mniejszości polskiej w Czechosłowacji. W interesie współpracy nie należy sprawy tej pomijać, gdyż jest ona miernikiem szczerości głoszących hasła braterstwa. Nie zależy nam na zbliżeniu teoretycznym czy też na papierze widniejącym ale na zbliżeniu realnym, praktycznym w czyn wprowadzonym. Trudno jest więc mówić o szczerzej przyjaźni polsko-czechosłowackiej, jak długo hasła braterstwa nie zostaną wprowadzone w czyn na tym terenie, gdzie w życiu codziennym spotykają się obydwie narodowości. Mniejszość polska w Czechosłowacji mogłaby stać się żywym pomostem zgody między Polakami i Czechami, jeżeli przyznane będą jej te prawa z jakich powinna korzystać na podstawie postanowień ustawodawstwa czechosłowackiego.

Jakie są główne postulaty mniejszości polskiej w Czechosłowacji? — Najważniejszym życzeniem ludu polskiego w Czechosłowacji w dziedzinie szkolnictwa polskiego jest upaństwowienie prywatnego szkolnictwa polskiego. Jeżeli zważymy, że całe szkolnictwo czeskie na Śląsku Cieszyńskim utrzymywane jest z funduszy publicznych, to mniejszość polska w tym kierunku jest wyraźnie upośledzona, musząc własnymi środkami utrzymywać przywatnie 11 szkół ludowych, 6 wydziałowych, 1 gimnazjum, 52 ochronek i kilka szkół zawodowych, wydając na ten cel przeszło 3 milj. Kcz. rocznie. Ludność polska domaga się dalei usunięcia nauczycieli Niemców z publicznych szkół polskich. Wbrew postanowieniom art. 18 umowy likwidacyjnej polsko-czechosłowackiej rząd czeski zatrudnia dotychczas około 30 takich nauczycieli. Polacy nie posiadają ani szkoły handlowej, ani przemysłowej, ani górniczej. Po przyłączeniu Śląska do Moraw znieśliśmy referat szkolnictwa polskiego i przyłączono go połączonym sekcjom czeskiej i niemieckiej.

W dziedzinie kościelnej ludność polska domaga się aby w parafiach katolickich o większości polskiej, by godność proboszczów piastowali polscy księża. Niestety zasada narusza się przy każdej sposobności. Ostatnio niebawale rozgoryczyenie wywołało zamianowanie proboszcza Czecha w czysto polskiej parafii Cierlicku, pamiętnej z tradycyjnej śmierci lotników s. p. Żwirki i Wigury. Przeciwko tej nowej i tak dotkliwej krzywdzie protestuje cała ludność polska wraz z Komitetem Między

partyjnym stronnictw polskich w Czechosłowacji.
Również w okręgach administracyjnych w których mniejszość polska liczy ponad 20 proc obywateli, nie jest przestrzegana

W hołdzie generałowi francuskiemu. Straszburgu wziął udział oficjalny delegat Federacji Z. P. O. O. plk. Józef Rawicz, przybyły na specjalne zaproszenie Unji b. kombatanów francuskich. Po rewii wojskowej na Placu Republiki plk. Rawicz złożył u stóp pomnika generała francuskiego Klebera w obecności konsula polskiego p. Lechowskiego wieniec o barwach polskich. Na zdjęciu plk. Rawicz i konsul Lechowski (na prawo, nieco w tyle) przed pomnikiem.

Francja w obliczu nowego przesilenia rządowego

Paryż. — We wtorek o godz. 16 rozpoczęła się w Izbie deputowanych wielka dyskusja budżetowa, która według jednych nie miał przewidywać prasy i obliczeń algebry parlamentarnej spowoduje w czwartek albo w piątek upadek rządu Sarrauta. Zapisanych do głosu jest 16-tu mówców. Ilość ta pozwala przy puszczać, że dyskusja przeciągnie się przez kilka dni, zanim decydujące głosowanie nad zaufaniem dla rządu wywoła nieuchronne przesilenie, które wobec pogarszającej się sytuacji finansowej Francji i jej olbrzymich trudności na terenie polityki zagranicznej zapowiada się jako naicieższe w obecnej legislaturze.

Przedmiotem rozpoczętej dyskusji jest projekt komisji finansowej, która przewidyuje redukcję budżetu o 3,255 milj. franków. Projekt ten ustaliła komisja finan-

sowa po odrzuceniu projektu rządowego złożonego w Izbie weszły czwartek.

Podobnie, jak w ciągu ostatniej dyskusji budżetowej, która w nocy z 23 na 24 października spowodowała upadek rządu Daladiera, tak i obecnie właściwa kampania rozgrywa się poza obrębem wielkiej sali obrad.

Losy rządu będą zależały od stanowiska, jakie zajmą poszczególne grupy polityczne, w szczególności grupy centrum.

Socjaliści będą niewątpliwie głosowali przeciw całości projektów finansowych. Radykali wykazują dużą aktywność w kierunku skonsolidowania się dookoła rządu Sarrauta. Niewiadomem zostanie zapewne aż do ostatniej chwili stanowisko lewicy radykalnej i republikańców.

Mowa tronowa Króla Jerzego

przy otwarciu angielskiego parlamentu.

London. — Przy zachowaniu zwykłego, tradycyjnego ceremoniału dokonał we wtorek w południe król angielski otwarcia nowej sesji angielskiego parlamentu. Król wygłosił następującą mowę tronową:

„Moje stosunki z zagranicznymi państwami są nadal przyjaźne. Głównym celem mojego rządu w sprawach międzynarodowych jest wszelkimi siłami popierać i zachować pokój świata. Mając ten cel na oku, będzie mój rząd nadal współpracował z innymi rządami nad uzyskaniem zadowalającego rozwiązania zawiąklanej kwestji rozbrojenia, by uzyskać rozwiązanie nadające się dla wszystkich do przyjęcia i osiągnąć korzystne wyniki rozleśłych prac konferencji rozbrojeniowej. Mój rząd jest nadal zdecydowany brać udział w międzynarodowej współpracy przez wspólne działanie, za pośrednictwem maszyneryj Ligi Narodów i na wszystkich innych drogach, które

służą dobrem stosunkom między wszystkimi państwami i narodami”.

W dalszym ciągu swego przemówienia król oświadczył: „Ubiegły rok odznaczał się stałym wzrostem zaufania w rozwój angielskiego handlu i przemysłu. Według poglądu mojego rządu, wielkie znaczenie ma utrzymanie i wzmocnienie tego zaufania, ponieważ ono jest podstawą trwałej poprawy sytuacji Anglii. Mój rząd będzie w dalszym ciągu dążył do popierania handlu wywozowego, zwłaszcza przez zawieranie układów handlowych”.

Następnie król wymienił różne środki ustawodawcze, które będą przedmiotem obrad parlamentu, a mianowicie ustawę o ubezpieczeniu bezrobotnych, środki dla usunięcia nędzy mieszkaniowej, ustawę o loterii i żebractwie, pomoc państwową dla przemysłu cukrowniczego, uregulowanie czasu pracy młodocianych oraz zarządzenia, odnoszące się do Szkocji.

—(—)

należą do polskich organizacji. W gminach polskich istnieje przeszło 20 kin czeskich. Polacy ubiegają się bezskutecznie już od kilku lat o przyznanie choćby jednej licencji kinowej w Karwinie.

Porównując dalej prasę polską z czechosłowacką stwierdziliśmy musimy że dzienniki i czasopisma polskie wyżyły się dra stycznego tonu w stosunku do Czechosłowacji, czego natomiast nie można powiedzieć o prasie czeskiej, w której pojawiają się jeszcze czestokrotko artykuły przeciwko mniejszości polskiej, lub notatki o zdarzeniach w Polsce, tendencyjnie przewrotnie zredagowane.

Krzyżując w tym wypadku anomalią jest wydawanie antypolskiego tygodnika, w języku polskim, popieranego przez władze, którego celem jest demoralizowanie ludu polskiego i uprzedzanie do wszystkiego co polskie. Tygodnik ten „Nasz Ślązak” redagowany jest przez dyr. czeskiej szkoły wydziałowej w Jablonkowie, rene gata pochodzącego z Polski.

Cały szereg innych postulatów mniejszości polskiej, wynikających z jej potrzeb życiowych, jak uzyskanie posad, konstytuowanie sejmików powiatowych i t. p. spotyka się z odmownym załatwieniem władz czechosłowackich.

Należałoby sobie życzyć w imię wzajemnej współpracy i bratniej zgody oraz wynikających z niej niewątpliwych korzyści dla obu narodów, by te słuszne postulaty lojalnej mniejszości polskiej w Czechosłowacji zostały uwzględnione, wszystkie sporne jeszcze kwestie po obustronnym porozumieniu usunięte. Dopiero wówczas współpraca polsko-czeska weźlabo na realne tory, po których oba bratwymcze narody kroczyłyby zgodnie ku lepszej przyszłości.

...ski.

Dramatyczne zajście w Izbie lordów.

London. — Na wczorajszym posiedzeniu Izby lordów zdarzył się dramatyczny incydent nie mający precedensu w historii parlamentu angielskiego. Mianowicie gdy król zakończył swoją mowę i zamierzał zejść z tronu, zagorzał zwolennik Labour Party M. C. Govern wykrzyknął: „Kiedyż znieśliście będą ograniczenia zasłków dla bezrobotnych i wstrzymana cięgiła ich redukcja?! Powiniście się

Pierwszy ambasador sowiecki w Waszyngtonie. Aleksander Trojanowski mianowany pierwszym ambasadorem ZSRR w Waszyngtonie. Trojanowski urodził się w r. 1882. Od r. 1902 brał czynny udział w rewolucyjnym ruchu rosyjskim i na skutek prześladowań rządu carskiego, zmuszony był wyemigrować zagranicę. Powróciłszy z zagranicy po rewolucji 1917 r., Trojanowski zajmował rozmaite stanowiska państwowe i był członkiem kolegium komisariatu handlu i handlu zagranicznego. W okresie od r. 1927-1933 zajmował stanowisko ambasadora sowieckiego w Tokio. Od czasu powrotu z Japonii t. j. od początku bież. r., Trojanowski zajmował stanowisko wiceprezesa komisji następowych planów gospodarczych.

organ. dr. Wieu
ktorem
ostat. e
wcale
da 1918
zewisku,
nym cia,
marza K.
na nastę
ważnej
nej i po
zarzami,
kolejowe

STR-
nczenia
wegier.
ny urza
cie, któ
awant
burgom
mądziło
człon-
zykami

f wyła.
na saje,
wziacym
manifesta
ono ku
towieka
z Otto-
ie roz-
wrocicie

uchy
ersyste-
oraj po-
czasie
Dopiero
rantów,
ano ży-

ły się te-
lelogacji
rektor-
żąda-
numera
dyploma
obocji.
gięscy
ka, roz-
iki i w
ekarzy.

KIE
titlerow
z nar-
chich hr.
c partii
n partii
urmów-

ALNI
na Fran
prze-
godzin
abrycz-
surow-
kg. su-
ki. Stra
w.

suwają
ce

OWEL
O. obni
oszcze-
4 proc.
mniejszenie
kładów
ności.

ów
była się
i cmen
w tych w
wsi i A-
ru linij

mauzo-
okofta
72 pp.
Legio-
dział mlej

prawnik
ks. bi-
po wy

głoszeniu kazań, dokonał poświęcenia pomnika.
Następnie odbył się uroczysty apel po ległych legionistów pod Anielinem i Lasokami. Listę poległych odczytał gen. Tokarzewski.
Po apelu złożono u stóp pomnika wieńce: od P. Prezydenta Rzeczypospolitej, min. spraw wojsk. Marsz. Piłsudskiego, Wojska, Stowarzyszeń i Organizacji. Ogółem złożono około 50 wieńców.
Po tej uroczystości wygłosił przemówienie gen. Tokarzewski.
POLACY NA KIEROWNICZYCH STANOWISKACH WE „WSPÓLNOCIE INTERESÓW”?
Warszawa. — W Min. przemysłu i handlu odbyła się konferencja, w której wzięli udział min. Zarzycki, wicem. Raichman oraz przedstawiciele Harrimana i Flicka.
Jak mówiła, przedstawiciele koncernu proponują reorganizację władz Wspólnoty Interesów w ten sposób, aby wszystkie odpowiedzialne stanowiska były zajęte przez Polaków.
O WYDANIU POSŁÓW.
Katowice. — Wczoraj obradowała komisja regulaminowa sejmiku śląskiego, zajmująca się sprawą wydania sądom państwowym 4-ch posłów: Korfanteo (Ch. D.), Hagera (Ch. D.), Prokopa (N. P. R.) i Ochmana (Klub niemiecki). Wydziały pierwszych 3-ch posłów, t. j. Korfanteo, Hagera i Prokopa sądy domagają się w związku ze skargą oskarżenia prywatnego, natomiast pos. Ochman oskarżony jest o zatajenie swych dochodów przy rozrachowaniu o podatku dochodowym. Po krótkiej dyskusji, komisja uchwaliła w całości sądom wszystkich 4-ch posłów.
ZA 2 OKRETY DLA POLSKIEJ FLOTY WŁOCHY DOSTANĄ 1,600,000 TONN WĘGLA.
Katowice. — Wedle wiadomości z Rzymu, zawarta została tam nowa polsko włoska umowa kompensacyjna, na podstawie której za budowę dwóch okrętów handlowych dla polskiej floty handlowej, koleje włoskie mają przez cztery lata pokrywać część swego zapotrzebowania na węgiel w wysokości 400.000 ton rocznie w Polsce.

Komornik de fraudant sam oskarżył się o nadużycia.
Warszawa. — Do naczelnika urzędu śledczego zgłosił się Mieczysław Świąciecki, komornik 19-go rewiru i złożył niezwyczajne sensacyjne doniesienie:
— Proszę mnie aresztować i uwolnić od dręczących wyrzutów sumienia. Składam tu na stole pana naczelnika 2 rewolwery. Nie mogę już dłużej męczyć się. Jeżeli miałoby to trwać jeszcze dłużej, popełniłbym samobójstwo.
Z dalszych słów komornika Świącieckiego wynikało, że od dłuższego czasu dopuszczał się on nadużycia i sprzeniewierzeń.
— Sam nie wiem, jakiej sumy sięgają te nadużycia — mówił Świąciecki. — Proszę to sprawdzić i przeprowadzić kontrolę moich ksiąg.
Po wysłuchaniu tego samooskarżenia Świącieckiego aresztowano i o sprawie po wiadomiony został prokurator przy sądzie okręgowym. Obecnie przeprowadza się jest skrupulatne badanie ksiąg i dokumentów kancelarii komornika. Bada- nia jest działalność komornika w ciągu ostatnich lat. Sprawa wywołała duże poruszenie wśród komorników warszawskich oraz w kółach sądowych.

Katastrofa kolejowa pod Dubnem.
Dubno. Pociąg towarowy Nr. 871 jadący z Brodów najechał na próżne wozy towarowe na stacji Werba. Nastąpiło spiętrzenie 6-ciu wozów, które zostały rozbite, parowóz zaś i wozy próżne zostały nieznacznie uszkodzone.
Kierownik pociągu Zacharski uległ zmiżdżeniu klatki piersiowej, zaś jego manipulant Jessan doznał potłuczenia.
Stwierdzono winę zwrotniczego przez ustawienie zwrotnicy na tor zastawiony, oraz dyżurnego ruchu przez brak kluczy od właściwych zwrotnic. Dyżurny ruchu Szygowski po wypadku zemdział, zaś zwrotniczki Samulyk robił wrażenie obłąkanego.
Sędzia śledczy żądał aresztowania obydwu i odwołanie ich do więzienia śledczego w Dubnie.
KATASTROFA KOLEJOWA W SOSNOWCU.
Sosnowiec. — We wtorek nad ranem wydarzyła się w Sosnowcu katastrofa kolejowa.
O godz. 4 m. 44 na torach stacji towarowej koło ul. Kilińskiego pociąg to-

warowy, zdążający ze Szopieniec najechał na stojący na torze wagon. Nastąpiło zerwanie, wskutek którego 4 wagony nადодowane węglem uległy kompletnemu rozbiciu. Poza te kilka innych wagonów oraz parowóz jest uszkodzonych. Wypadku z ludźmi na szczęście nie było.
Powodem katastrofy było złe nastawienie zwrotnicy. Władze kolejowe wszczęły dochodzenia.

MAŻ PODEJRZANY O SKRYTOBÓJCZE ZAMORDOWANIE ŻONY.
Łódź. — Wiesz Karczówek pod Sieradzem była wczoraj terenem ohydnej zbrodni.
Wieczorem kiedy mieszkanka tej wsi 61-letnia Halina Bętkowska zajęta była gotowaniem kolacji, rozległ się nagły strzał. Jak się okazało, sprawca strzelił do izby przez otwarte okno. Bętkowska padła trupem na miejscu. Ranna została 10-letnia siostra Bętkowskiej, Czesława Lewandowska, której udzielono natychmiast pomocy.
Pod zarzutem zabójstwa areszowany został mąż Bętkowskiej Antoni, który

WRAZENIA I UWAGI.
W sprawie iluminacji podczas obchodów uroczystości.
Wieczorem, gdy wzrok nie jest absorbowany różnorodnością barw i kształtów otaczającego nas świata, uwadze naszej narzucają się obiekty oświetlone i zainteresowanie nasze mimowolnie skupia się w tym kierunku tem więcej im ładniej i przyjemniej dla oka jest wykonane oświetlenie. Z tych też względów iluminacja jest bodaj najważniejszą częścią dekoracyjną obchodów i uroczystości.
Zagranicą iluminuje się tak, że jak powiada „kamienie mówią”, u nas wypadają to bardzo skromnie i co gorsza przeważnie w błędzie, twardziej przeto należy zwrócić uwagę na racjonalność co wypadają i taniej i mniej pracownie.
Celem żarówk jest oświetlać coś, a nie świecić w oczy, tej zasady winien się trzymać iluminator.
Żarówki nieosłonięte reflektorami mogą mieć zastosowanie tylko jako niskowiecowa umieszczone na drzewach lub wplatanie w girlandy z chojny, lub też jeżeli układ żarówek przedstawia sam w sobie jakiś kształt jak np: krzyż na fabryce Pelzberów na dzień 8 września wykonany z dość silnych żarówek, lecz ponieważ jest oglądany z większej odległości więc niezadający, lub też monogram J. P. na magistralce na dzień 19 marca wykonany z małych matowanych żarówek, natomiast też cydowanie należy potępić oświetlanie portretów nieosłoniętymi żarówkami, wówczas bowiem widać nie portret, lecz

z nią nie mieszkał już od roku. Dalsze dochodzenie w toku.

Jeszcze parę słów w sprawie treści dekoracji na dzień 11 listopada. Piękny i dydaktyczny jest zwyczaj wystawiania godła państwa i portretów czczonych sterowników i budowniczych państwa, lecz nie zapominajmy o najdroższym „portrecie” Tej, której święto w tym dniu obchodzimy. Mam na myśli sylwetkę Polski, mianowicie kontury mapy Polski. Jakis cudzoziemiec napisał, że Polacy kochają mapę na której naderżenie znow jest Polska, lecz jakoś — mało się tego widzi.
Koncepcję amaranutowej mapy Polski z Orłem Białym zastosował w ubiegłym dniu 11 listopada Oddział Elektrotechn. P.K.P. przy ul. 1-go Maja 1. Zainteresowanie i dyskusje jakie wywoływało w rzęsach robotniczych, liczące tam przechodzących, było dowodem trafności i dydaktyczności tej koncepcji. W. S.

KRONIKA
Częstochowa 23 Listopada Czwartek
Dziś — Klemensa pap. I m. Jutro — Jma od Krzyża. Wschód słońca o godz. 7.12 Zachód „ „ 15.48
Kalendarzyk historyczny: Zamknięcie sejmiku Targowiczan w Grodnie 1793 roku.
— Zebranie Rady Związkowej Zw. Młodzieży Polskiej. W dniu 27 listopada d. r. b. o godz. 18-iej odbędzie się w lokalu Akcji Katolickiej, ul. Najśw. Marij Panny 64, zebranie członków Rady Związkowej Zw. Młodzieży Polskiej.
— Nowy dziennik urzędowy. Ogłoszone zostało rozporządzenie Prezydenta R. P. o wydawaniu nowego dziennika urzędowego p. n. „Dziennika technicznego”. W dzienniku tym ogłoszane będą wszystkie taryfy pocztowe, telegraficzne i radiowe.
Z organizacyjnego posiedzenia Komitetu Obchodu św. Mikołaja dla najbardziej potrzebujących dzieci.
W ub. wtorek wieczorem w sali Rady Miejskiej z inicjatywą p. komisarza miasta J. Mackiewicza odbyło się posiedzenie organizacyjne Komitetu Obchodu św. Mikołaja dla najbardziej potrzebujących dzieci. Go dnia najwyższego poparcia inicjatywa znalazła żywy odzewek w społeczeństwie, czego dowodem było nader liczne przybycie na zebranie przedstawicieli instytucji i organizacji.
Zebranie zajął p. komisarz Mackiewicz, prosząc do stołu prezydialnego na asesorski: pp. dyrektorową de Hagenową, generałową Dąbkowską, starościny Eustachiewiczową, komisarzową Mackiewi-

Tysiącza część milimetra

stanowi różnicę, gdy chodzi o konstrukcję druczka światelnego do żarówek. Drucik ten, o wiele cięszy od włosa ludzkiego, to serce żarówki; stanowi o jej sprawności, zużyciu prądu i trwałości. Dlatego też tylko fabryka, rozporządzająca dziesiątkami lat doświadczenia i stosująca najdoskonalsze maszyny, może wyrobić żarówki! rzeczywiście ekonomiczne. Jeżeli chcesz właściwie oszczędzać, uważaj przy zakupie, by dano Ci żarówki światowej marki

TUNGSRAM

tektorów w skład Komitetu Honorowego: J. E. ks. Biskupa dr. T. Kubinę, p. Wojewode J. Paciorkowskiego i p. Generała M. Dąbkowskiego. Do Komitetu Wykonawczego zaproszeni zostali: p. p. komisarzowa Mackiewiczowa, O. Przeor D. Zienkowski, dyr. Stalens, pułk. Myszkowski, gen. Zofia Dąbkowska, prez. Z. Mońkowski, dyr. Couturon, dyr. Duhamel, dyr. Adrian Marchal, dyr. E. Teclaff, d-rowsa Biluchowska, dyr. D. Zbiński, starościna J. Eustachiewiczowa, w-star. M. Bielawka, prez. A. Keller, dyr. J. Zieliński, prez. dr. J. Skotnicki, inż. T. Szwajkowski, prez. dr. L. Wasilewski, prez. Rozenberg, dr. L. Batawia, dr. Stefan Kohn i prez. Jarmutowicz, do Sekcji Propagandowej: p. p. pułk. Hałaciński, dyr. W. Kobytecki, red. F. D. Wilko-szewski, red. Marcin Łaski, mec. A. Bogobowicz, dyr. Waclaw Gogut, W. Świeciecki, red. Stankiewicz, red. S. Szatkowska, insp. Roman Biń, dyr. W. Krzeminski, Z. Simon; do Sekcji Dekoracyjnej: p. p. prez. J. Kon, prof. St. Barylski, prof. Rudlicki, dyr. Iwo Gall, pułk. J. Kapciuk, inż. Purzycki, inż. Gniewiński, kpt. J. Studencki, inż. Z. Novak, inż. Wereszczyński, inż. A. Szufleta, inż. Wieczorek, inż. A. Franke, inż. T. Fijałkowski, inż. W. Strokowski, inż. M. Poznański; do Sekcji Organizacyjnej: p. p. w-kom. M. Małdejski, dyr. Certoux, mec. L. Meznicki, prez. K. Plucik, mec. Paciorkowski, prof. Wróbel, mgr. Sołński Franciszek, inż. Wieczorkowa, prez. Jarzębski, major Nikorowicz, dyr. Wł. Mabuszkie-wicz, inż. Spanowicz, pułk. Myszkowska, dr. A. Franke, inż. Łazarski, Z. Kachel-ski, dr. Wł. Dziubiński, dr. Z. Lubczyński, inż. Gielniński, prof. E. Mąkosza, inż. J. Marchal, nac. A. Kozłowski, dyr. L. Wawrzynowicz, insp. Grodzicki, prof. B. Stala; do Sekcji Finansowo-Zbiorko-wej: p. p. dyr. de Hagenowa, dyr. J. Bartoszewski, prez. Reimschüssel, pułk. Kapciukowa, d-rowsa Wisniewska, inż. Brykałska, dyr. Matula, pułk. Asanowicz, dyr. Marchalowa A., Z. Widera, dyr. H. Stalens, dyr. J. Baranowski, dyr. Teclaffowa, pułk. Czaplinski, prez. dr. L. Batawia, major Nikorowicz, M. Dobrzyński, dyr. T. Borucki, R. Jarmulowicz, S. Bociński, dr. W. Konarowa, dr. L. Goldman, inż. K. Knauer, mec. Konarska, prez. Krygier, A. Kozłowska, St. Li-gęzówna, dyr. Matulowa, dyr. Wł. Mo-licki, d-rowsa F. Kędzierska, dyr. St. Prusicki, dyr. Kobyłeczka, A. Plebanek, dyr. Z. Markowicz, A. Poliszewski, dr. Br. Mu-szyński, inż. Szymkowiakowa, dyr. Wi-derowa, inż. Solawowa, P. Płazak, inż. Strokolowska, dr. E. Petyrak, prez. E. Wnęk, dyr. D. Szwarc, K. Piotrowska, inż. Apanowiczowa, prezesowa J. Kono-wa, dyr. Smólski, dyr. R. Markowicz, M. Świechówna, inż. Górewicz, W. Sojecki, R. Brzezińska, nac. Cellary, prof. Mąkoszyna, d-rowsa Kluczewska, Dzieciołowska, dyr. Baranowska, Orłowska, Go-dłewska i M. Dobrzyński; do Komisji Re-wizyjnej: p. p. poseł dr. T. Biluchowski, dyr. Józef Nowiński, dyr. W. Płodowski, A. Poznański, rejent T. Koss. Wszystkie sekcje mają prawo kooptacji.
Posiedzenia Komitetu i sekcji odby-wać się będą w sali Rady Miejskiej lub w Magistracie, pokój Nr. 8. Pierwsze po-siedzenie sekcji finansowej wyznaczono na najbliższy piątek o godz. 6-iej wiecz. w Magistracie.
Po krótkiej dyskusji na tem zebrania organizacyjnego zakończono.

czowa, dyrektorową Marchalową i Inżynierową Mońkowską, a na sekretarza p. komendanta J. Serednickiego.
Następnie, objawiaj na zaproszenie przewodniczącego obrad, p. komisarz Mackiewicz przedstawił zamierzenia i plan akcji, mającej na celu zaopatrzenie najbardziej potrzebujących dzieci w odzież, obuwie itp. w okresie św. Mikołaja i nadchodzących świąt. Ponieważ zaś środki nie pozwalają Magistratowi na pomyślnie zrealizowanie takiej akcji we własnym zakresie, na leży przeto zwrócić się do opinii publicznej. W tym celu postanowiono utworzyć specjalny Komitet, który zajmie się zebraniem datków w gotowiznie i natu-rze, poza samą zbiórką urządzając równie imprezy dochodowe. M. in. w dn. 3 lub 10 grudnia projektowane jest urządzenie wjazdu św. Mikołaja do miasta: na platformie, ciągniętej przez kilka par koni, ustawiona zostanie dużych rozmiarów figura św. Mikołaja i z placu magistralnego w otoczeniu dzieci i organizacji młodzieży pojedzie z pokłonem przed dom J. E. ks. Biskupa, na Jasną Górę, przed Dowóztwo Wydzij i przed Starostwo, jednocześnie na ulicach odby-wać się będzie kwesta i sprzedaż znaczka na gwiazdkowe dary św. Mikołaja dla najuboższych dzieci w mieście. Akcja Komitetu musi być zakończona do dn. 10 grudnia, poczem nastąpi rozdział podar-ków: odzieży, obuwia, łakoci itp. wśród biednej dżiatwy. Dla należytego przeprowadzenia akcji poza Komitetem należy wybrać odpowiednie sekcje, które roz-winięłyby zakresloną sobie działalność.
Ogólny plan zebrani przyjęli aplauzem, poczem postanowiono zaprosić na pro-

Japonia cjozyna mentolu Mentolowo-Sajloylow BALSAM JAPONSKI „Ege“ leczy-umięziera bóle reumatyczne, artetyczne, nerwagiczne

skutkami ro...
znacze...

Z uroczystego obchodu w Poraju.

(Koresp. w. „Goniąca Część”)

Staraniem Komitetu Gminnego obchodu niepodległości Państwa Polskiego odbył się nader uroczysty. W przeddzień święta o godz. 17.30 wyruszył kapstryk, w którym wzięli udział organizacje z przysposobienia wojskowego to jest: KPW, ZPR, Z. S. i inne, oraz miejscowe społeczeństwo. Pochód przeszedł ulicą Stracką i przed pomnikiem poległych zatrzymał się na chwilę, gdzie p. St. Pięta, prezes Zw. Podof. Rez., wygłosił okolicznościowe przemówienie, zakończone krzykiem na cześć Rzeczypospolitej Polskiej, Pana Prezydenta i Marsz. Piłsudskiego oraz odegraniem hymnu narodowego „Jeżeli Polska”. Potem przy dźwiękach orkiestry pochód ruszył a powrotem ul. Stracką do budynku Ochotni. Straży Pożarnej, gdzie też został rozwiązany. Dnia 11-go listopada o godz. 17.45 odbyła się akademja a 12-go b. m. nabożeństwo w miejscowej kaplicy. Na akademję złożyli się: wstępne przemówienie preza Komitetu p. Stefana Maszardo-Nowodworskiego, b. dobry referat okolicznościowy St. Szczepnej, uczeni klasy 7-jej szkoły powszechnej, hymn narodowy i trzy śpiewy chóralne dzieci szkolnych pod kierown. p. J. Fazana, nauczyciela szkoły powszechnej, oraz wiersze, wygłoszone przez uczniów tejże szkoły. Smyczką orkiestra szkolna odegrała kilka walczków, mazurków i polek. Młodych śpiewaków i grajków publiczność nagradziła niemiłymi oklaskami. Na zakończenie odegrana została przez dziewcząt szkolną, pod reżyserją nauczycielki pp. Kubińskiej i A. Grybkówny, dwu-aktówka „W rocznicę odrodzenia” i żywy obraz „Hold Polisce”. Po żywym obrazie odpiewano „Rotę”, a przewodniczący Komitetu wyraził gorące podziękowanie przybyłym na Akademj. Następnie dokonano zdjęcia fotograficznego małych

ZAZROŚĆ NIE DAJE ZASNAĆ

setkom fabrykantów. Naśladowają oni markę naszego światłostanowego pudru, nie mogą jednak podrobić jego gatunku i zapachu.

Zwracając uwagę na pudełko konieczny napis: **5 FLEURS FORVIL-Paris**. Pudełko ten jest wyrabiany jedynie w Paryżu.

TRYUMFALNY POCHÓD

przez cały świat odbywają **PERFUMY I WODY TOALETOWE 5 FLEURS FORVIL-Paris.**

Dla uniknięcia naśladowców, sprzedawane są tylko w oryginalnych butelkach, a nie na waga.

WZTU

ni sprawy...
zadane...
20-letniego...
poczem

OWE

W...
NCA...
SO.

art. Tad...
Faciół Fran...
Czerniakow...
budzi dą...
stawa prze...
w śróde i...
zplatny.

ZASU

nie żalę...
Ala W...
nie p...
prania i...
gotowej u...
zyskiac...
nie, kie...
Kie...
ten odrazu...
A więc...
okalu firmy...
zajwa

BOR SY-

12. Ego...
i porów-

ONO

Chorych...
mie Mendel...
3219

ONO

Chorych...
mie Wolff...
Nr. 115231

EP

konolnajt...
„adonaj...
na”, 1650

MACA

miejski, z...
„Gietuch...
w koch...
poszukiw...
być do...
w życie...
otocza” pod...
1669

MIENIE.

Adacja 1933 r...
tapicarska...
ostala prze...
jacya Wolno...
lecania ofi...
w otomaz...
roboty...
robki me...
biologia s...
skie. 3005

JECIA

W kuchni...
wedodani...
1000-1000...
ni. Pe-...
22, doz...
3071

BNA

Wied...
7-10...
„dzieci...
pu”, 3167

ONE

zdr. N...
uniawia...
3208

NO

Chorych...
Brom-...
3214

amatorów sceny.

Kierownictwo 7-mio klasowej szkoły powszechnej w miarę możliwości, przy pomocy starszych uczence i uczniow klasy 7-jej wykorzystało czasy 10-go, 11-go i 12 listopada rb. na zbiórce drobnych funduszów na Tow. P. B. P. S. P. Fundusz ten został przesłany do Kuratorium Okręgu Szkolnego Krakowskiego.

Obchód uroczystości 15-to lecia niepodległości Państwa Polskiego

zgodnie z wytycznymi Państwa Polskiego tym razem wypadł bardzo ładnie ku ogólnemu zadowoleniu miejscowego i okolicznego społeczeństwa.

Z KRAJU.

(-) Maliszowa pisze na maszynie, a Gorgonowa przedzie klimy. Jak donoszą z więzienia kobiecego w Fordonie, Rita Gorgonowa wychowuje tam w dalszym ciągu swa Kropelkę, lecz tylko w nocy. Rankiem wchodzi do celi dozorczy, zabierając łóżeczko wraz z dzieckiem i przenosi je do ochronki więzienn. Gorgonowa uczęszcza na wieszenne

kursy kilimkarstwa, przyczem zdradza pewne zdolności artystyczne.

Natomiast Maliszowa, jako kobieta bardziej inteligentna od Gorgonowej, znalazła zajęcie w kancelaryj wieziennej, gdzie pisze na maszynie. Jest poza tem rutynowana stenografka, wobec czego przyjmuje telefonogramy.

Masowy przemysł w aeroplanach

Rożprawa apelacyjna o 10,000,000 zł. grzywnien.

Z Warszawy donoszą: Przed sądem apelacyjnym rozpoczęła się sprawa przemysłowa w związku ze sprowadzaniem kapeluszy słomkowych w sposób nielegalny z Wiednia i Amsterdamu do Warszawy.

Na czelie bandy przemytników stali: Chaim Turkeltaub, Czerny i Goldstein. Przemysłowcy sprowadzili ogromne transporty kapeluszy, postępując się często samolotami. Weszli oni w porozumienie z urzędnikiem celnym Jesionowskim, któ

ry pełnił obowiązki rewidenta celnego na poczcie głównej, oraz z urzędnikiem celnym Welkem.

W końcu o aferze dowiedział się inny urzędnik, który przybył do Turkeltauba na rewizję i znalazł tam większy transport przemyconych kapeluszy. Turkeltaub przekupił urzędnika 25,000 zł. Z tego dał jednak tylko 13,000 zł. gotówką, a 12,000 zł. fikcyjnym czekiem bez pokrycia.

Zirytowany urzędnik, chcąc odpłacić się przemytnikom za to podeście, zgłosił się sam do władz i zawiadomił o aferze.

W pierwszej instancji skazani zostali Turkeltaub na półtora roku więzienia i 2,500,000 zł. grzywny, Goldstein na 2 lata więzienia i 2,500,000 zł. grzywny, Czerny na rok więzienia i 200,000 zł. grzywny, Jesionowski na rok więzienia i 2,500,000 zł. grzywny.

Pozostali jeszcze czterej oskarżeni skazani zostali na mniejsze kary i grzywny. Ogółem sąd okręgowy wymierzył przemytnikom grzywny w wysokości około 10,000,000 zł. Obecnie odbywa się rozprawa apelacyjna.

(-) Zemsta zdrażonego. Robotnik dzienny Ziolkiewicz, dawniej z zawodu zegarmistrz, zastrzelił kierownika sortowni łaszek w fabryce monopoliu spirytusowego w Lwowie, Kurję, którego podejrzewał o romans z żoną. Morderca sam zgłosił się do policji.

(-) Rewizja w składzie futer. Z Warszawy donoszą: W składzie futer Jakuba Chencinera, przy ul. Świętojskiej nr. 38, zjawili się urzędnicy Izby skarbowej i dokonali rewizji ksiąg i wszelkich dowodów rachunkowych. Długotrwała rewizja zakończyła się niepomyslnie dla firmy, ponieważ kontrolerzy stwierdzili nadużycia, polegające na niezapisywaniu transportów towarowych do ksiąg, w celu uniknięcia opłaty podatku obrotowego. Nadużycia na szkodę skarbu państwa wynoszą setki tysięcy złotych.

Table with 2 columns: numbers and names. Contains lottery results for various categories.

Table with 2 columns: numbers and names. Contains lottery results for various categories.

CIĄGNIENIE POPULUDNIOWE.

Table with 2 columns: numbers and names. Contains lottery results for various categories.

Na 150 zł. na N-ry:

Table with 2 columns: numbers and names. Contains lottery results for various categories.

743 826 27 901 166146 275 473 750 67 160232 32

71183 288 431 514 607 58 810 72088 232 615 890

Numery z * oznaczają wygrane „pocieszenia”

Kolektora ANTONIEGO FGERA w Czeskoche...
stawk. W każdej chwili można sam przedk...
bożnie urzędowa tabela ciągnięcia.

Otwarcie tunelu pod Skaldą.

W tych dniach otwarto uroczysto w Antwerpii tunel, przeprowadzony pod rzeką Skaldą, będący prawdziwym arcydziełem techniki nowoczesnej. Na zdjęciu moment z uroczystości otwarcia tej nowej arterji komunikacyjnej. Pochód, złożony z przedstawicieli rozmaitych organizacji, wkrocza do tunelu.

Ze świata.

(X) **Nowe formalności dla obcokrajowców we Francji.** Rząd francuski ogłosił dekret, uzupełniający przepisy o kartach tożsamości dla obcokrajowców, posiadające duże znaczenie dla szerokiej rzeszy robotników polskich, przybywających do Francji.

Dekret przewiduje, że wszyscy obcokrajowcy powyżej 15 roku życia winni natychmiast po przybyciu do Francji wnieść w ciągu 8 dni podanie o uzyskanie karty tożsamości. Obcokrajowcy niżej 15 lat, którzy pragną zająć pracą zarobkową, obowiązani są również uzyskać kartę. Dla uzyskania karty tożsamości niezbędne jest świadectwo lekarskie, oraz kontrakt pracy zatwierdzony przez francuskie ministerstwo pracy. Obowiązek uzyskania kart tożsamości nie dotyczy osób, które nie zamierzają pozostać we Francji dłużej ponad 2 miesiące.

Osoby, które w terminie 3-miesięcznym po wygaśnięciu ważności karty, nie poczynią starań o jej przedłużenie, mogą być wydalone z granic Francji; dotychczasowe przepisy przewidywały w tych wypadkach jedynie kary pieniężne.

Organizacje robotników polskich we Francji zwrócić się mają do władz, aby postanowienia dekretu stosowane były względem Polaków ogólnie.

Największy most na świecie

Największym z istniejących na świecie mostów będzie budowany obecnie we Wschodniej Afryce most na Zambezi. Most ten będzie liczył 3,6 km. długości. Coprawda znany wielki most w Hull-Cut w U. S. A. liczy 4 km. długości, ale większa część jego przechodzi nie nad rzeką,

lecz nad jarem górskim. Natomiast most na Zambezi ciągnie się na całej swej długości nad rzeką, co czyni żeń rekordowy wyczyn inżynierijny.

Budowa mostu rozpoczęta została jeszcze w roku 1912; wojna wpłynęła na przerwanie pracy nad budową, a wrócono do niej w roku 1926. Nadzór sprawują inżynierowie i technicy Anglijcy, resz-

Miss Europa 1933 na posterunku społecznym. P. Tatjana Masłowa, Miss Europa 1933, kwestuje w foyer Teatru „Lutnia” w Wilnie na rzecz LOPP. Asystuje jej artysta teatrów miejskich w Wilnie p. Karol Wyrwicz-Wichrowski.

ta personelu — tuziemcy; śmiertelność wśród robotników jest duża ze względu na wielkie upały i niezdrowy klimat.

Fundamenty mostowe opierają się na skalistym dnie rzeki. Konstrukcja mostu wymaga użycia 15,000 tonn stali i 16 milionów kilogramów różnych innych materiałów budowlanych. Koszt budowy giganckiego mostu pokrywa rząd angielski, który spodziewa się, iż nowa arterja komunikacyjna wpłynie korzystnie na rozwój życia gospodarczego w kolonjach południowo-afrykańskich. Dotychczas przez Zambezi przechodził jeden tylko niewielki most w pobliżu wodospadu Victoria.

(X) **Europa je coraz mniej.** Statystyka sporządzona przez ministerstwo zdrowia w Pradze Czeskiej dowodzi, iż w Europie ludzie jedzą coraz mniej. A więc w r. 1931 przypadało na jednego mieszkańca Europy 163,2 kg. maki pszennej i żytniej, a w r. 1932 — 119,2 kg.; w r. 1931 cukru spożyto 23,5 kg. na osobę, w r. 1932 — 22,8 kg.; ryżu w r. 1931 — 3,43 kg., w r. 1932 — 3,34 kg., grochu w 1931 r. — 1,52 kg., w r. 1932 — 1,28 kg.; miasa w r. 1931 — 94,1 kg., w r. 1932 — 82,3 kg. Spadek konsumpcji tych artykułów przypisywany jest szerzającemu się bezrobociu w Europie.

Czy wiecie, że...

...chiniono do Europy przywieziono 300 lat temu. Jest to proszek, pochodzący z drzewa chinowego, a wynalazł go jezuita Bernabe del Colo. Dziś proszek ten przeciwdziałający febrze, jest jednym z najbardziej dobroczynnych środków.

...w Gdyni nad morzem będzie zbudowany wspaniały kościół pod wezwaniem Matki Boskiej — Gwiazdy Morza z tytułem bazyliki, jako pomnik wdzięczności narodu polskiego za odzyskanie dostępu do morza. Na razie jest piękna statua z kararyjskiego marmuru, którą przysłał król Anglii, za chwycyony rozwojem portu.

PROSZEK z „KOGUTKIEM” (MIGRENE, NEURALGIE, BÓL GŁOWY, MIGRENE, NEURALGIE, BÓLE ZĘBÓW, GRYPE, PRZEZIĘBIENIA, BÓLE ARTRETYCZNE, STAWOWE, KOSTNE I.T.P. PROSZEK TE WYRABIAMY I W POSTACI TABLETEK. ZADAJCIE ORYGINALNYCH PROSZKÓW z „KOGUTKIEM”

Ona się zna. Annabella ma pecha: kierując autem, najechała na przechodnia.

— Nie rozumiem, jak się to mogło zdarzyć! Moje wiadomości z dziedziny szoferstwa wystarczyłyby na wypełnienie całego tomu.

Policjant gniewa się: — A to, czego pani nie wie, wystarczy do zapelnienia całego szpitala. (Candida).

CO USŁYSZYMY DZIŚ PRZEZ RADJO?

CZWARTEK, 23 LISTOPADA.
Warszawa — Jala 1411,8 m. moc 120 kW. 7:00 Audycja poranna. 11:30 Przegląd Prasy Polskiej. 11:40 Wiadomości eksportowe. 11:45 Komunikat Min. Opieki Społ. dla P. U. P. 11:50 Wiadomości biurowe. 11:57 Sygnał czasu, hejnał z Krakowa. 12:05 Muzyka gramof. 12:30 Dziennik południowy. 12:35 VI-ty Poranek szkolny. 14:00 Wiadomości meteor. 15:30 Wiadomości gosp. 15:40 Muzyka lekka. 16:40 Odczyt. 16:55 Koncert. 17:20 Koncert. 17:50 Odczyt rolniczy. 18:00 Odczyt aktualny. 18:20 Stuchowski. 19:05 Rozmaitości. 19:25 Odczyt aktualny. 19:40 Wiadom. sportowe. 19:47 Dziennik wieczorny. 20:00 Muzyka lekka. 21:00 Skrzynka pocztowa techn. 21:15 Odczyt. 21:30 Muzyka lekka. 22:15 Muzyka tan. 23:00 Komunikaty. 23:05 Muzyka taneczna.

CZWARTEK, 23 LISTOPADA.
Katowice — Jala 408,7 m. moc 12 KW. 7:00—12:05 Transm. z Warszawy i Krakowa. 12:05 Muzyka gramofon. 12:30—14:03 Transm. z Warsz. 15:20 Wiadomości gospodarcze. 15:25 — 16:25 Transm. z Warsz. 16:25 Muzyka gramofon. 16:40 — 17:50 Transm. z Warsz. 17:50 Muzyka gramofon. 18:00—19:00 Transm. z Warsz. 19:05 Rozmaitości. 19:10 Feljeton sportowy. 19:25 — 21:00 Transm. z Warsz. 21:00 Muzyka gramofon. 21:15 — 22:15 Transm. z Warsz. 22:15 Muzyka gramofon. 23:00 Transm. z Warsz. 23:05 — 23:30 Muzyka gramofon.

TRIO TRON najtańsze kmpu radjowe na świecie

A. CHRISTIE.

ZABÓJSTWO Rogera Ackroyda

POWIEŚĆ

XV.

PIOTR

Następnego rana zdałem sobie dopiero sprawę, że pod wpływem upojenia z powodu „Łaski Raju”, popełniłem niedyskrecję. Prawda, że Puaero nie żądał, abym zachował wiadomość o obrzędzie dla siebie. Z drugiej znow strony, nie wspomniał o niej nikomu ani słowem w Fernly tak, że mogłem przypuszczać, iż oprócz mnie nikt o tem dotychczas nie wiedział. Czulem się głęboko winny, gdyż historia ta mogła roznieść się po całym King's Abbot. Byłem w każdej chwili przygotowany na wymówkę ze strony Puaero.

Obadwa pogrzeby, Rogera Ackroyda i pani Ferrars naznaczono na godzinę 11-tą. Była to imponująca i smutna ceremonia. Obecni byli wszyscy mieszkańcy Fernly. Gdy się skończyła, Puaero wziął mnie pod ramię i poprosił, abym mu towarzyszył do „Modrzejówki”.

Miał bardzo poważną minę i obawiałem się, czy moja wczorajsza niedyskrecja nie doszła tymczasem do jego uszu, lecz spostrzegłem wkrótce, iż był zajęty czemś zupełnie innym.

— Widzi pan, doktorze, — powiedział. — Musimy działać. Chciałem przy pana pomocy zbadać pewnego świadka. Zadamy mu tyle pytań i tak go nastra-

szymy, że prawda będzie musiała wyjść na jaw.

— O jakim świadku pan mówi? — za pytałem zdziwiony.

— O Piotrze, — odparł Puaero. — Prosiłem, aby był u mnie dziś w południe, zapewne więc czeka już na nas.

— Co pan przypuszcza? — zaryzykowałem pytanie, patrząc na niego z pod oka.

— Nic. Nie mam jeszcze najmniejszej pewności.

— Sądzi pan, że to on dręczył panią Ferrars?

— Albo on, albo...

— Któż więc? — zapytałem po daremnem oczekiwaniu.

— Drogi panie, mogę tylko powiedzieć: oby to był on.

Jakaś powaga w jego ruchach i coś nieokreślonego w głosie, kazały mi zaprzestać dalszych pytań.

Gdy znaleźliśmy się w „Modrzejówce” powiedziano nam, że Piotr czeka już. Weszliśmy do salonu. Na nasz widok kamerdyner podniósł się z miejsca.

— Dzień dobry, Piotrze, — powiedział Puaero. — Poczekajcie minutę, zaraz wam służę.

Zdjął płaszcz i rękawiczki.

— Niech pan pozwoli, — zawołał Piotr, spiesząc nam pomóc. Złożył potem starannie okrycie na stojącym przy drzwiach krześle.

Puaero przyglądał mu się z zadowoleniem.

— Dziękuję, mój dobry Piotrze. Proszę, siadajcie sobie. To, co mam wam powiedzieć, potrwa zapewne dłuższą chwilę.

Piotr skłonił się i usiadł.

— Jak myślicie, poco kazałem wam tu przyjść?

— Myślałem, że chce pan zapewne dowiedzieć się czegoś o moim zmarłym panu.

— Tak jest istotnie — odparł Puaero. — No, wy powinniście chyba dobrze wiedzieć, jak się praktykuje szantaż — dorzucił nagie.

— Proszę pana!

Kamerdyner zerwał się na równe nogi.

— Nie denerwujcie się tak, — odezwał się detektyw, — i nie przybierajcie miny uczciwego człowieka, posiadzonego niewinnie. Szantaż nie ma dla was żadnych tajemnic, nieprawdaż?

— Proszę pana, mnie... mnie... nigdy... — dokończył Puaero, — dlaczego więc, mój kochany Piotrze, — dlaczego zależało wam tak bardzo na podsłuchaniu rozmowy, która odbywała się owego wieczora w gabinecie pana Ackroyda, a w której wymieniono wyraz szantaż?

— Ja nie byłem... ja...

— Kto był waszym ostatnim panem? — zapytał nagie Puaero.

— Moim ostatnim panem?

— Tak, osobą, u której służyliście, przed objęciem miejsca u pana Ackroyda?

— Major Ellerby, proszę pana. Puaero zdawał się wydierać mu słowa przemocą z ust.

— Rzeczywiście był to major Ellerby. Zaużywał morfing, prawda? Podróżowaliście z nim. Podczas pobytu na Bermudach, zamieszano go w aferę pewnego zabójstwa. Całą sprawę zatuszowano, ale wy wiedzieliście o niej. Ile dał wam major Ellerby za to, żebyście milczeli?

Piotr patrzył na niego z otwartymi

ustami. Trząsł się całym ciałem.

— Widzicie, że ja przeprowadziłem śledztwo, — podjął Puaero. — Wszystkie, co tu mówię, jest zupełnie dokładnie. Otrzymaliście spora sumę i major Ellerby płacił wam aż do samej śmierci, za wasze milczenie. Chciałbym teraz znać szczegóły waszego drugiego przed sięwzięcia.

Piotr patrzył na niego dalej w milczeniu.

— Na nic się nie przyda zaprzeczanie Herkules Puaero wie wszystko. Widzicie sami, że to, co wam mówię o majorze Ellerby, jest prawdą.

Piotr zwyciężony, pochylił głowę. Twarz jego była szara.

— Ale ja nie dotknąłem włosów na głowie pana Ackroyda! — jęknął. — Przysięgam na Boga! Drżałem cały czas, że by się nie dowiedział o tem, co pan teraz mówił, ale przysięgam, że ja nie...

że ja go nie zabiłem.

Krzyczał prawie.

— Bardzobym chciał wam swierzyć, mój przyjacielu, — powiedział Puaero. — Ale ja muszę wiedzieć prawdę.

— Powiem panu wszystko, co pan chce wiedzieć. To prawda, że tego wieczora miałem zamiar podsłuchiwać pod drzwiami, gdyż jedno czy dwa słowa zaclekawiły mnie, a także zachowanie pana Ackroyda, który zamknął się z panem doktorem i powiedział, aby mu nie przeszkadzano. Ale to, co powiedziałem w policji, jest zupełną prawdą. Usłyszałem słowo szantaż, proszę pana!

Zatrzymał się.

— I pomyśleliście, że może kłuje się tu coś dla was? — podsunął mu stódziałko Puaero.

(D. c. n.)